

2015

BILTEN4

PSSS UŽICE

April. 2015.

30.04.2015.

SADRŽAJ BILTENA

Tema: Strategija zavoda stara pet decenija je u tesnoj saradnji sa poljoprivrednim proizvođačima na obostrano zadovoljstvo.

dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo

Tema: Uticaj poznih prolećnih mrazeva na jabuku

- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo

Tema: Bolesti i uzročnici bolesti borovnice

- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema: MONILIA LAXA – prouzročivač sušenja cvetova i grančica koštičavog voća

- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema: Šta je IPARD II Program Republike Srbije 2014. – 2020.? Prvi deo

dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo

Tema: Ciljevi orezivanja kruške

dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo

Tema: Tov junadi koncentratima i kabastom hranom

- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac iz oblasti stočarstva

Tema: Obrada zemljišta u zasadima trešnje I višnje

- dipl.ing. Snežana Janjić

Tema: Uloga pčela u oprašivanju voća

- Dipl.ing. Ana Prokić

Stanje useva - Ljubodrag Pantelić, dipl.ing

Prognoza i izveštavanje o prisustvu biljnih bolesti i štetočina:

- dipl.ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

- Dipl.ing. Miroslav Milivojević- direktor i stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo
- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Bojana Nešić ,savetodavac za agroekonomiju
- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac za stočarstvo
- dipl.ing. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Ana Prokić, savetodavac za voćarstvo

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

- predavanja
- održavanje radionica
- davanje saveta u Službi
- davanje saveta telefonom
- davanje saveta na imanjima zemljoradnika
- davanje saveta putem lokalnih radija i televizije
- davanje saveta putem biltena, plakata i brošura
- postavljanje demonstracionih oglada
- održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova
- pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.
- blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama
- upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi
- ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266

e- mail: pssuzice@sbb.rs

Strategija zavoda stara pet decenija je u tesnoj saradnji sa poljoprivrednim proizvođačima na obostrano zadovoljstvo.

Spremni smo da pružimo stručnu pomoć iz oblasti ratarstva, stočarstva, voćarstva, zaštite bilja i otklonimo sve nedoumice u poljoprivrednoj proizvodnji.

Iskusan tim stručnjaka će nastojati da za sve vaše probleme nađe rešenje na obostrano zadovoljstvo. Izbor tema je po našoj inicijativi, za koje smatramo da su u ovom periodu aktuelne za vas, a ako imate nekih pitanja iz oblasti koje nisu obuhvaćene u izabranim temama naš tim vam stoji na usluzi.

Za ovaj broj biltena tema iz ratarstva je vezana za prolećnu setvu kukuruza, tj. izbor hibrida.

U proizvodnji kukuruza bitno je (a često zanemareno) obratiti pažnju na:

- izbor hibrida
- dustinu useva
- đubrenje i sistem đubrenja
- suzbijanje korova

Radi postizanja veće sigurnosti u proizvodnji, a pogotovu u godini kada su vremenske prilike nepovoljne, treba sejati dva ili tri hibrida, uz to ako je jedan od hibrida ranije grupe zrenja ostaje dovoljno vremena za pripremu zemljišta i setvu ozimih kultura.

PREPORUKA HIBRIDA ZA PROLEĆNU SETVU 2015.GODINE

<u>NS 4030</u> <ul style="list-style-type: none">- Zrno u tipu zubana, žuto crvene boje- Niska stabljika, sa nisko postavljenim klipom- Klip ima 16 redova- Preporučena gustina 65.000 biljaka po hektaru u manje povoljnim uslovima- Pogodan za gajenje do 500m nadmorske visine	<u>NS 4051</u> <ul style="list-style-type: none">- Zrno u tipu zubana, žuto – narandžaste boje- Stabljika čvrsta, visina do 270 cm- Klip dugačak, valjkastog oblika sa 16 – 18 redova zrna- Optimalan sklop u manje povoljnim uslovima 65.000 biljaka
<u>NS 5043</u> <ul style="list-style-type: none">- Zrno je u tipu zubana, standardnog kvaliteta, žute boje- Ima čvrsto stablo, oko 270 cm visine	<u>NS 4023</u> <ul style="list-style-type: none">- Zrno je u tipu zubana, žuto – crvenkaste boje- Biljka visoka oko 270cm, stabl

<ul style="list-style-type: none"> - Klip je cilindričnog oblika, 16- 18 redova - Optimalan sklop oko 62 000 biljaka u manje povoljnim uslovima 	<p>elastično i otporno poleganje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klip valjkastog oblika, sa 14 – 16 redova zrna - Optimalan sklop 65.000 biljakau manje povoljnim uslovima
<p><u>NS – 444 ULTRA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prvi hibrid kukuruza u Srbiji sa ugrađenom otpornošću prema herbicidu focus ultra - Nije generički modifikovan, dobijen konvencionalnim metodama oplemenjivanja - Posедуje potpunu tolerantnost prema preporučenim dozama preparata focus ultra - Preporučuje se za gajenje na onim parcelama gde je otežano suzbijanje travnih korova 	<p><u>NS 5010</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrno u tipu zubana, žuto – narandžaste boje - Biljka visine oko 320 cm - Klip cilindričnog oblika sa 16 – 18 redova zrna - Preporučena gustina 55 000 biljaka po hektaru - Pogodan za gajenje do 400m nadmorske visine
<p><u>ZP 555</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zrno u tipu zubana - biljka visine do 230 cm, sa klipovima na visini od 90 cm - klipovi dužine oko 25 cm sa 16 – 18 redova zrna - preporučene gustine 55 – 65.000 biljaka po hektaru - pogodan za gajenje do 50m nadmorske visine 	<p><u>ZP 366</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrno u tipu zubana - Biljka visine 220 cm - Klipovi su sa 14 – 16 redova, dužine oko 23 cm - Preporučena gustina setve 65 – 75.000 biljaka po hektaru - Pogodan za gajenje do 60m nadmorske visine
<p><u>ZP 427</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrno u tipu zubana - Biljka visine 22 cm sa klipom na visini od 90 cm - Klip konusnog oblika sa 14 – 16 redova zrna 	<p><u>ZP 434</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrno u tipu zubana, žute boje - Biljka visine 220 cm - Klip cilindričnog oblika sa 14 – 16 redova zrna - Preporučena gustina 60.000 biljaka po

- Preporučena gustina setve 60. – 70.000 biljaka po hektaru	hektaru
- Pogodan za gajenje do 600m nadmorske visine	Pogodan za gajenje do 500m nadmorske visine

Poštovani poljoprivredni proizvođači izaberite hibride sa:

- kvalitetnim zrnom
- visokom rodnošću
- hibride koji će u vašoj njivi na vreme sazreti

Za dobijanje visokih prinosa pridržavati se preporučene gustine setve.

Tabela 1

Gustina setve pri različitom međurednom rastojanju (broj zrna / ha)

Rastojanje u redu (cm)	Međuredno rastojanje (cm)				
	60	65	70	75	80
12	138889	128205	119048	111111	104167
13	128205	118343	109890	102564	96154
14	119048	109890	102041	95238	89286
15	111111	102564	95238	88889	83333
16	104167	96154	89286	83333	78125
17	98039	90498	84034	78431	73529
18	92593	85470	79365	74074	69444
19	87719	80972	75188	70175	65789
20	83333	76923	71429	66667	62500
21	79365	73260	68027	63492	59524
22	75758	69930	64935	60606	56818
23	72464	66890	62112	57971	54348
24	69444	64103	59524	55556	52083
25	66667	61538	57143	53333	50000

26	64103	59172	54945	51282	48077
27	61728	56980	52910	49383	46296
28	59524	54945	51020	47619	44643
29	57471	53050	49261	45977	43103
30	55556	51282	47619	44444	41667

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Uticaoaj poznih prolećnih mrazeva na jabuku

Na našem području jabuka lista ,otvara cvetne pupoljke , cveta i zameće plodove u toku aprila i prve polovine maja, a pozni (prolećni) mrazevi se javljaju do sredine maja. To znači da su najosetljivije fenofaze u godišnjem ciklusu razvoja jabuke ugrožene mrazom.Kod nas pozni mrazevi mogu da izazovu ogromne štete bilo da rod jabuke unište delimično ili potpuno.To je naročito izraženo ako je izabran nepovoljan položaj (uzane i zatvorene doline) i sorte jabuke koje su osjetljive prema poznim mrazovima : ajdared i mutanti crvenog delišesa.

Kritične temperature u vreme cvetanja jabuke su u fazi „balona“ -3,8 oC ili niže, za otvorene cvetove -2,2oC ili niže , a za mlade zametnute plodove na temperature od -1,7oC ili niže. Pozni mrazevi pričinjavaju manje štete ako se po jave u ranijim fenofazama godišnjeg ciklusa jabuke.

Cvetni pupoljci i cvetovi osjetljiviji su ako je pre pojave mraza bilo toplo vreme. Vlažni cvetovi osjetljiviji su od suvih .Cvetovi okrenuti zemlji manje stradaju od poznih mrazeva , jer je njihovo izračivanje manje nego onih okrenutih nebu.

Na listu pod uticajem mraza uočavaju se promene u vidu neravnina, lice lista se isklobuča , a na naličju epidermis se zateže i često ispuca. Mlad embrion (seme)je osjetljivo na mraz a kada on uginje takav plod obično otpada.Ako mraz nije suviše oštar ti plodovi ostaju da se razvijaju ali prilikom berbe na pokožici se pojavljuju oštećenja u vidu rđastih fleka ili krugova.

Pozni mrazevi mogu biti i uzrok alternativnogradjanja jabuke.

Mere borbe protiv poznih mrazeva, mogu biti ;indirektne , direktne i naknadne.

Medju indirektne mere se smatraju ;izbor položaja za jabučnjak u kojima se mrazevi retko javljaju; izbor sorti koje su otporne na mrazeve i koje kasnije kreću i cvetaju;izbor podloga koje usporavaju početak cvetanja; korišćenje visokog debla i piramidalnog oblika krune ;nagrtanje snega oko voćaka i prskanje jabuka biljnim hormonima u julu prethodne godine.Greni smit i zlatni delišes otporniji su prema poznim mrazovima od drugih ekonomski značajnih sorata.

Pomenute indirektne mere borbe ne pružaju potpunu zaštitu od poznih mrazeva. One smanjuju opasnost od mrazeva.

Direktne mereborbe protiv poznih prolećnih mrazeva

Pokrivanje manjih stabala jabuke raznim izolacionim materijalom idrugim priručnim materijalom, novinama, talasastim papirom ili asurama od rogoza,pvc folijama može da bude efikasno.

Zamagljivanjem i zadimljavanjem stvara se magla ili dim iznad površine koja se štiti i na taj način se sprečava izračivanje toplote iz zemljišta i organa jabuke. To je star i jeftin način borbe protiv mrazena ali nije uvek efikasan.Zadimljavanjem se ublažava temperatura vazduha za 0,5odo 2,0oC. Za stvaranje dima može da se iskoristi svež stajnjak , krovina, korov, trula pleva,vlažna slama i otpaci šaše, kao i stare gume, koje se u kritičnom trenutkuu toku noći pale.Za stvaranje magle upotzebljavaju se razna hemijska sredstva kao što su sirov naftalin, amonijum hlorid i fosfor- pentoksid.

Ako postoje izgledi za pojavu mraza , pali se pripremljeni materijal odnosno aktiviraju se pomenuta hemijska sredstva oko ponoci . U vreme mraza nad jabučnjakom se obrazuje oblak dima ili magla.

Orošavanje veštačkom kišom preduzima se kad temperatura vazduha padne na 0odo1oC i orošava se sve dok postoji opasnost od mraza.Koriste se rasprskivači koji vodu razbijaju u sitne kapljice tako da se na orošenim delovima jabuke stvara tanak sloj leda. Pri tome se oslobadja toplota (334,9 J na 1 g smrznute vode), koja štiti pupoljke , cvetove i zametnute plodove od mrazta .Potrebna količina vode za orošavanje zavisi od temperature vazduha. Sa 2 mm/ha/čas(=20 m³ /ha/čas) taloga temperatura postaje viša za 2 oC, sa 4mm- za 3,4oC, a sa 6 mm- za 4,5oC .Orošavanje može da prestane kad led na biljkama počne da se topi.

Zagrevanje jabučnjaka je znatno skuplji, ali ali mnogfo sigurniji metod zaštite od poznih mrazeva.Kao gorivo mogu da se koriste: briket od mrkog uglja,koks, ulje za loženje,butan gas i drugi derivati nafte.Za ova goriva upotrebljavaju se specijalne peći koje se raspoređuju po voćnjaku i njima se može podići temperatura vazduha za 4odo 8oC.Za jednu peć potrebno je 1,5 l ulja na čas. Peći za ugalj mogu da prime oko 20 kg briketa odnosno koksa.Za zagrevanje manjih površina mogu da se upotrebe stare konzerve u koje se sipa ulje za loženje ili ugalj i zapali se

Sve direktne mere borbe protiv mraza primenjuju se po tihom vremenu .

Naknadne mere borbe podrazumevaju upotrebu fitohormona posle mraza u cilju stimulisanja partenokarpije.Korišćenjem fitohormona posle oštrog mraza može da se sačuva znatan deo roda kod nekih sorata.

Andrija Radulović,dipl. Ing.

Bolesti i uzročnici bolesti borovnice

Antraknoza (prouzrokovao Colletotrichum gleiosporioides) se uglavnom javlja u godinama sa obilnim padavinama i toplim vremenom. Zaraženost bobica obično nije uočljiva, ali se može pojaviti bilo u kojoj fazi razvoja ploda. Oboljenja se javljaju tokom perioda

BILTEN 2014.

cvetanja i kada je plod još uvek nezreo. Oboljenja su najuobičajenija na cvetnim vrhovima plodova. Tokom perioda sazrevanja, inficirana mesta postaju blago ulegnuta i naborana. U uslovima povišene vlažnosti, na tim mestima, razvija se sloj ružičastih, sluzavih spora. Orezivanjem i uništavanjem sasušanih izdanaka u proleće umanjuje se pojava primarnih izazivača zaraze. Suzbijanje se može vršiti i hemijskim putem, rotiranjem različitih preparata, kao što su, na primer, azoksistrobin, mešavina ciprodinila i fludioksonila, ziram, piraklostrobin, mešavina kaptana i fenheksamida, mešavina piraklostrobina i boskalida i hlorotalonil. Rotiranje različitih klasa preparata se naročito savetuje, kako bi se izbegla rezistentnost patogena.

Botritis (prouzrokovatelj *Botrytis cinerea*) *Botrytis cinerea* može da napadne cvetove i mlade grančice, u proleće, nekoliko dana nakon kišnog i maglovitog vremena, ali i zrele plodove, kasnije tokom sezone. Cvetovi i/ili mlade grane propadaju, poprimaju mrku boju, a prekriva ih mrka masa gljivičnih spora. Višak azota može da dovede to izraženog rasta lisne mase, koja je osetljivija na oboljenje.

U periodu početka cvetanja, preporučuje se primena fenheksamid, mešavina ciprodinila i fludioksonila, kaptan, mešavina kaptana i fenheksamida, iprodion, mešavina piraklostrobina i boskalida i fenbukonazol.

Monilinija (prouzrokovatelj *Monilinia vaccinicorymbosi*) uzrokuje pojavu pri kojoj mladi izdanci venu, poprimaju mrku boju i propadaju, a može se pogrešno zaključiti da su navedena oštećenja izazvana mrazom. Tkivo u osnovi cvetnih grozdova može izgledati vodenasto ili mrko. Kako se plod razvija, bobice iznikle iz obolelih cvetova poprimaju braon ili krem boju, klupčaju se u čvrstu čahuru i slobodno padaju sa žbuna.

Sledećeg proleća, iz začaurenih bobica pojavljuju se spore. Uz mere kontrole, preporučuje se tanjiranje zemljišta ispod samog žbuna, neposredno pred kretanje pupoljaka, da bi se sprečilo obrazovanje spora. Oboljenje se može i hemijski suzbiti višestrukim prskanjem

BILTEN 2014.

hlortalonilom, odnosno svakih 7 – 10 dana od pojave pupoljaka do vremena punog cvetanja. Alternativno, oboljenje se suzbija i primenom zirama, koji se nanosi na vrhove mladih pupoljaka, dva puta u intervalu od 7 dana.

Azoksistrobin takođe može biti efikasan u kontroli, ali ga ne treba primenjivati u blizini zasada sa jabukom, zbog njegove izražene fitotoksičnosti. Ostali efikasni preparati su kaptan, mešavina ciprodinila i fludioksonila, mešavina kaptana i fenheksamida, mešavina piraklostrobina i boskalida i fenbukonazol. Preporučuje se rotiranje različitih klasa hemijskih preparata, kako bi se izbegla rezistentnost patogena.

Plamenjača borovnice (*Phomopsis vaccinii*) dovodi do uvenuća i sušenja mladih izdanaka, od vrha ka žbunu. Srž biljke i mlade grane gube boju, a oboleli zreli izdanci mogu iznenada da uvenu i propadnu sredinom leta. Indikator oboljenja je propadanje individualnih izdanaka, dok čitava biljka izgleda zdravo. Da bi se sprečilo nastajanje oboljenja najbolje je izvršiti adekvane agrotehničke mere (da se izbegnu oštećenja od zimskih mrazeva), ukloniti sasušene izdanke i spaliti zaraženi ‘materijal’ po pojavi oboljenja. Bakar-hidroksid takođe mogu donekle da obezbede kontrolu oboljenja u ranim fazama vegetacije.

Kasnije, tokom vegetacije, azoksistrobin, piraklostrobin ili mešavina piroklostrobina i boskalida mogu do izvesne mere da posluže u kontroli. Svaki od preparata treba rotirati (po klasama) da bi se izbegla rezistentnost patogena.

Trulež korena (*Phytophthora cinnamomi*) se najčešće javlja kod zemljišta sa lošom drenažom, a oboljenje dovodi do propadanja čitave biljke, a ishod je fatalan. Inicijalni simptomi su žutilo i crvenilo listova, a katkad rubovi listova izgledaju spaljeno i sparušeno. Ono što potom sledi je kržljanje i propadanje biljke. Gajenje borovnice na izdignutim lejama i primena mera kojima se poboljšava drenaža zemljišta doprinosi suzbijanju ovog oboljenja.

Adekvatno đubrenje i blagovremena zaštita doprinose očuvanju dobre kondicije i dobrog zdravstvenog stanja zasada.

MONILIA LAXA – prouzročivač sušenja cvetova i grančica koštičavog voća

Jedan od najštetnijih parazita koji zaražava koštičavo voće. Ovaj parazit napada breskvu, kajsiju, šljivu, višnju.

Ukoliko je kišni period u fazi cvetanja voća može doći do intenzivnijeg razvoja zaraze, naročito ako nije odrađena pravovremena zaštita. Štete na voću u tom slučaju mogu da budu i do 50%.

Monilia je parazit koji prezimljava u obliku micelije u rak ranama u kori zaraženih grančica i u mumificiranim plodovima koji su ostali na stablu. Konidije se formiraju u kori zaraženih grana ili u mumificiranim plodovima, a formiraju se u nizu.

Za sporulaciju je potrebna vlaga i može doći do sporulacije i na niskim temperaturama. Do zaraza dolazi u fazi cvetanja, najviše preko žiga i stubića plodnika. Zaraženi cvetovi se suše i micelija nastavlja širenje preko peteljke na mladare koji mogu biti prstenasto obuhvaćeni i deo koji je iznad se suši.

Plodovi se zaražavaju više u vreme zrenja plodova. Plodovi bivaju zaraženi konidijama uglavnom kroz rane ili povrede. Zaraženi plodovi postepeno gube vlagu, dolazi do sušenja i pretvaraju se u mumije.

Na površini ovakvih plodova može doći do formiranja sporodohija koje su jastučaste i u obliku koncentričnih krugova. Mumificirani plodovi ostaju na granama i predstavljaju izvor zaraze za narednu godinu.

Suzbijanje Monilie laxe

Suzbijanje Monilie laxe počinje u fazi mirovanja vegetacije kada se obavljaju agrotehničke mere, orezivanje zaraženih grančica i grana, uklanjanje zaraženih plodova.

Hemijske mere zaštite se obavljaju preventivno, pre ostvarenja zaraze. Prvo tretiranje primeniti u fazi pre otvaranja cveta, u fazi belih balona. Zaštita se obavlja i u fazi punog cvetanja. Kod višnje je potrebno uraditi i treće tretiranje u fazi cvetanja ako su povoljni uslovi za razvoj bolesti (velika vlažnost i velika količina padavina).

Parazit Monilia laxa brzo stvara rezistentnost prema aktivnim materijama pa je potrebno i u toku jedne vegetacije koristiti preparate koji su različitih aktivnih materija.

Pri hemijskom tretmanu primeniti neki od sledećih preparata:

Dional (iprodon) 0,15%, Kubik plus (iprodon+tiofanat-metil), Octave (prohloraz) 0,4kg/ha, Ciprodex, Chorus 50WG (ciprodinil) 0,05%, Akord (tebukonazol) 0,75%.

Milena Ćirić, dipl.ing.

**Šta je IPARD II PROGRAM
REPUBLIKE SRBIJE 2014. – 2020.? Prvi deo(opšti uslovi)**

Instrument za pred pristupnu pomoć u oblasti ruralnog razvoja za programski period 2014 do 2020. godine- dostizanje evropskih standarda i podizanje konkurentnosti

Dokument koji se akredituje (odobrava) od strane Direktorata za poljoprivredu EU (DGAGRI)

Definiše mere za podršku ruralnom razvoju u skladu sa aktuelnim regulativama EU

Definiše kriterijume i finansijske okvire podrške u skladu sa okvirima definisanim regulativama EU

Akreditacija predstavlja tek jedan od uslova za podršku ruralnom razvoju iz fondova EU- ostale strukture, promocija, podrška, finansiranje, procedure, tehnička tela programa itd.

Ko može da konkuriše za sredstva

Krajnji korisnici su poljoprivredna gazdinstva u aktivnom statusu upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i to:

- fizička lica (uključujući preduzetnike), i
 - pravna lica, sa manje od 25% kapitala ili glasačkih prava u posedu organa javne vlasti,
- Korisnici treba da dokažu
- dokažu da nemaju neizmirene poreze i doprinose, ni bilo kakve druge neplaćene obaveze prema državnim i organima lokalne samouprave u trenutku podnošenja prijave,
 - pošalju potpisanu izjavu da nisu aplicirali za isto ulaganje kod drugih EU i/ili državnih fondova;
 - u slučaju podnošenja zahteva za investicije kroz IPARD, korisnik mora da izmiri sve dospele obaveze po ranije odobrenim investicijama finansiranih od strane MPZŽS,
 - u slučaju kada korisnik nije vlasnik imanja ili zemljišta gde će se investicija vršiti, mora da podnese ugovor o zakupu koji pokriva period od najmanje 5 godina od dana konačne isplate.

Najkasnije do konačne isplate, gazdinstvo mora poslovati u skladu sa odgovarajućim nacionalnim standardima (pravilnici i zakoni) vezanim za zaštitu životne sredine i dobrobit životinja.

Podnosilac zahteva dostavlja uz zahtev za konačnu isplatu, potvrdu iz nacionalne veterinarske i uprave za zaštitu životne sredine da se na gazdinstvu primenjuju i poštuju nacionalni standardi

Predmet investicije mora da ispunjava odgovarajuće EU standarde.

Ekonomska održivost gazdinstva

Potencijalni korisnik mora da dokaže ekonomsku održivost gazdinstva kroz biznis plan.

Za investicije preko 50.000 eura neophodan je kompletan biznis plan u skladu sa formom pripremljenom od strane IPARD Agencije,

Za investicije ispod 50.000 eura potrebna je pojednostavljena verzija biznis plana,

Biznis plan- definiše ekonomsku isplativost kao potpunu iskorišćenost resursa poljoprivrednog gazdinstva na optimalnom nivou i sposobnost da gazdinstva rade bez javne finansijske podrške.

Poljoprivredno gazdinstvo treba da pokaže da će biti u stanju da redovno servisira svoje obaveze

Samo investicije nastale nakon potpisivanja ugovora mogu da budu plaćene, osim studija

BILTEN 2014.

izvodljivosti i drugih konsultantskih troškova vezanih za pripremu aplikacije;

Korisnik je obavezan da u periodu od 5 godina nakon konačne isplate koristi investiciju u svrhu za koju je namenjena, bez suštinskih izmena;

Korisnici treba da dokažu svoja iskustva i znanja u oblasti poljoprivrede kroz:

Završenu srednju školu u oblasti poljoprivrede;

Iskustvo u poljoprivredi od najmanje tri godine (dokazuje se kroz upis u RPG);

Završen fakultet;

Završenu srednju školu i pisanu izjavu da će pohađati najmanje 50 časova obuke iz oblasti za koju konkuriše u IPARD

Nebojša Đurić, dipl.ing.

Ciljevi orezivanja kruške

Orezivanje kruške ima za cilj da obrazuje krunu pogodnog oblika i da uz pomoć drugih agrotehničkih mera reguliše redovnu i obilnu rodnost i dobijanje visokokvalitetnih plodova. Kruna treba da bude tako oformljena da može da zadovolji sve statističke i fiziološke norme. Orezivanjem treba da se stvori takvo stablo koje će u punoj rodnosti moći da ponese težinu obrastajućeg drveta i roda, odnosno plodova, a da pri tom ne dođe do lomljenja ili jačeg povijanja celog stabla ili pojedinih skeletnih grana. Zato orezivanjem treba obezbediti uravnotežen razvoj svih delova krune a posebno osnovnih grana. Orezivanjem se obezbeđuje da nesmetano dopire sunčeva svetlost, da se nesmetano omogući lak rad u krušiku oko obrade i đubrenja zemljišta kao i berbu plodova.

Orezivanjem se obezbeđuje uspostavljanje ravnoteže između vegetativne aktivnosti i rodnosti. Rezidbom treba svake godine zameniti oko 30% rodnog drveta, čime se prekobrojne rodne grane odbacuju i time stvaraju povoljne uslove za zametanje i razvoj plodova, kao i izbijanje novog rodnog drveta.

U periodu formiranja krune kruška se ne sme jako orezivati jer jaka rezidba podstiče izbijanje brojnih letorasta, koje treba naredne godine ukloniti. Ovako se odlaže početak rađanja i istovremeno smanjuje porast čitavog stabla. Ako se mlado stablo kruške ne orezuje, onda će se za relativno kratko vreme uspostaviti ravnoteža između korena i krune i ona će početi da rađa. Ali ovako rano prorođevanje stabla, pre formiranja njegovog oblika, nepovoljno utiče na dalji razvoj i na njegovu kasniju reproduktivnost. Stoga rezidbu u periodu formiranja oblika krune treba svesti na neophodan minimum i ne sme se odstraniti više od 25% grana prošlogodišnjeg vegetativnog prirasta.

U pravilnom obrazovanju oblika krune, odnosno u izgradnji skeletnih grana, poseban značaj ima vršni pupoljak. On je najbolje snadbeven asimilativima pa stoga daje i najjače letoraste.

Pri orezivanju treba imati na umu da će se na kraće orezanoj grani razviti bujniji letorasti nego na dugačkoj. Skraćivanjem grana podstiče se vegetativni prirast a proređivanjem grana podstiče se rodnost. Porast grana mnogo zavisi od mesta njihovog izbijanja, ako su izbile na višem delu onda su bujnije i obično rastu pod ostrim uglom u odnosu na skeletnu granu. Ove grane kasnije prorode jer kasnije obrazuju cvetne pupoljke. Grane izbile na nižem i još ako rastu više vodoravno ranije počinju da obrazuju cvetne pupoljke.

Dok je rezidba mladih stabala potrebna zbog pravilnog formiranja oblika krune, dotle je rezidba starijih stabala nužna zbog regulisanja redovnog i obilnog rađanja. Ako se stablo u toku rađanja ne orezuje već posle nekoliko godina počinju sve manje i neurednije da rađaju,

pa samim tim i vek im se skraćuje jer bez odgovarajuće rezidbe otežava se vegetativna aktivnost i obnavljanje rodnog drveta.

Nebojša Brzaković, dipl.ing.

Tov junadi koncentratima i kabastom hranom

Osnovna karakteristika ishrane u tovu je obilna ishrana. Važno je da se hrana za tovljenike priprema i daje na način koji će omogućiti dobar apetit i konzumiranje hrane tokom čitavog perioda tova. Odnos SM iz koncentrata i kabaste hrane je 40:60 - 60:40%. Kabasti deo obroka čini silaža, seno, zelena hrana ili sporedni proizvodi prehrambene industrije. Uz taj – kabasti deo se daje i koncentrat koji služi kao izvor energije i kao balanser hranjivih materija. Kabasta hrana se daje u prirodnom obliku ili usitnjena. Usitnjavanje hrane je važno kada se daje kompletan obrok pošto se time omogućuje bolje mešanje svih komponenti. Seno minimalno treba da učestvuje u obroku sa 0,5kg na 100kg telesne mase. Dnevna količina silaže se kreće od 5 do 25kg. Koncetrovana hrana se daje u brašnastom obliku ili pelentirana. Pelentirana hrana ima više prednosti: u smeši koncentrata ne može da se dekomponuje, lakše se njom rukuje, manji je rastur i zbog termičke obrade hraniva dovodi do boljeg iskorišćavanja hranjivih materija. Termičkom obradom najviše se utiče na skrob koji čini 50-60% svake smeše. Postoje I drugi oblici termičke obrade koncetrovane hrane: mikronizacija, ekstrudiranje, kokičenje, kuvanje I drugi, koji takođe daju povoljne efekte kod grla u porastu. Osnovni problem kod primene ovih postupaka je relativno visoka cena obrade, kako zbog skupe opreme, tako i zbog skupe energije. Kod nas se u tovu goveda koriste razne silaže, pre svega kukuruzna. To je veoma dobar vid konzerviranja vlažnog zrna. Iskorišćavanje hranjivih materija iz silaže je bolje i jeftiniji nego kod osušenog zrna. Jedini problem je u tome što kada se jednom ovo hranivo izvadi iz silo objekta, usled visokog sadržaja vlage, vrlo brzo počinje da se kvari. To znači da se moraju izuzimati količine koje životinje mogu da konzumiraju najviše za jedan dan. Ishrana koncetrovanim hranivima grla u tovu može da bude obročna ili po volji. Pri obročnoj ishrani koncentri se daju 2-3 puta na dan, odvojeno od kabaste hrane. Ishrana po volji se koristi kada količina koncentrata nije ograničena. Pri takvoj ishrani utroši se oko 5% više hrane. Na taj način smanjuje se utrošak rada, ali rentabilnost takvog tova nije uvek zadovoljavajuća. Goveda imaju bolji apetit, ali usled naglog konzumiranja veće količine koncetrovane hrane kod junadi može doći do acidoze i naduna. Uobičajeno je da obrok u ovom tipu tova izgleda ovako: seno lucerke 1-2kg, silaža po volji (konzumiranje se kreće oko 14-18kg), prekrupa zrna kukuruza 1-1,25kg/100kg telesne mase, prekrupa klipa kukuruza 1,25-1,5kg/100kg telesne mase, suncokretova sačma 0,5kg.

Dejan Stanković, dipl.ing.

Obrada zemljišta u zasadima trešnje I višnje

Redovna I pravilna obrada zemljišta ima zadatak da pre svega ukloni konkurentski odnos korova prema void I mineralnim materijama, neophodni za uspešan razvoj, visoku rodnost I dobar kvalitet plodova trešnje I višnje. Obrada zemljišta se može obavljati na celoj površini, duž redova različite širine, ili sama na ograničenim površinama oko debla

BILTEN 2014.

voćaka. Koji će se način primeniti zavisi od mnogih činilaca, a naročito od položaja voćnjaka, odnosno konfiguracije terena, od klime i starosti voćaka, što znači da se obrada zemljišta mora prilagođavati datim prilikama. U predelima u kojima ima dovoljno vode u vreme razvitka plodova tršnje i višnje ili u kojima se može po potrebi primeniti navodnjavanje u vreme jače suše, dovoljno će biti da se suzbijanje korova svede samo na uzan pojas duž redova, širine svega 0,80-1,50 m, dok ostala površina voćnjaka može ostati duže pod ledinom. U tom slučaju se trava na ledini mora češće kositi ili se mora dodavati više azota, kako bi se zadovoljile potrebe korena voćaka. Ovo je naročito preporučljivo za strmije kose, na kojima prete erozija, kao i za humidnija područja, koja obiluju vodenim talozima. Za tršnje u humidnim uslovima čak je i dobro da najveće površine voćnjaka ostanu pod ledinom, koja pored ostalog umanjuje i vlažnost, a time i mogućnost pucanja plodova u vreme zrenja. Time se omogućuju i druge koristi: smanjuju se proizvodni troškovi, olakšava kretanje po voćnjaku, otpali plodovi se ne prljaju, itd.

Obrada zemljišta se vrši različitim oruđima: plugovima, drljačama, tanjiračama, frezama itd. Potrebno je vršiti duboku obradu, jesenja ili zimska, i plitku letnju obradu.

Naročito je potrebno obratiti pažnju na održavanje zemljišta u mladim zasadima trešanja i višanja, jer je neophodno da se mlade voćke što bolje razvijaju prvih godina. Zbog toga se ovde mora, čak i na strmim nagibima ugroženim erozijom, zemljište održavati u stanju jalovog ugara bar tri godine po sađenju voćaka, makar samo oko debla, dok se ostala površina može ostaviti pod ledinom, ali ne i sa većom travom.

Snežana Janjić, dipl.ing.

Uloga pčela u oprašivanju voća

Zahvaljujući instinktu za sakupljanje hrane medonosna pčela obavlja veliku uslugu u poljoprivredni putem oprašivanja gajenih biljaka. Utvrđeno je da je postignuti efekat od oprašivanja 20 do 40 puta veći od direktne koristi pčela. Zemlje sa naprednom poljoprivredom angažuju pčelinja društva i tu uslugu nadoknađuju pčelarima kroz voće ili novac.

Korišćenjem pčela kao polinatora mogu se povećati prinosi u pčelarstvu i do 50%, a zahvaljujući otkriću Gubina uvedeno je i dresiranje pčela gde se koristi uslovljen refleks pomoću koga usmeravamo pčele u određenom pravcu da posećuju određeni zasad. To se postiže stimulisanom prihranom aromatizovanim sirupom, flitovanjem cvetova i metodom inserta. Danas se ovim metodama pronos može utrostručiti i smatra se da od svih oprašivača u savremenoj poljoprivredi pčela učestvuje sa 80 – 90%. Ona jedan isti cvet posećuje više puta sve dok ne dođe do oplodnje. Po završenoj oplodnji gotovo svi cvetove prestaju da luče nektar, prestaje atraktivnost pčelama jer opadaju krunični listići i izostaju mirisne materije. Prednost pčela je u tome što ih čovek gajenjem u košnicama štiti od bolesti i štetočina pa se u vreme čuvanja veći broj pčela nalazi u svakoj košnici za razliku od spontanih oprašivača koje permanentno uništavamo korišćenjem pesticida – insekticida.

Primenom savremenih agrotehničkih mera, jesenjim zaoravanjem i nagrtanjem uništavamo polinatore koji su našli stanište u površinskom delu zemljišta. Na jednom istom zasadu angažovanjem medonosih pčela za oprašivanje prinosa se može povećati više desetina procenata, a rentabilnost nekoliko desetina puta.

Ana Prokić, dipl.ing.

Stanje useva

Usled velike vlažnosti zemljišta vreme setve je pomereno. Ozimi usevi su u dobrom stanju. Na tržištu se nalaze dovoljne količine veštačkog đubriva.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

Cene žive stoke 20-26.04.2015 stoke u Srbiji

Cene žive stoke na stočnim pijacama				Klanične cene žive stoke			
Životinje	težina	rasa	Dominantna cena	Životinje	težina	rasa	Dominantna cena
Dviske	Sve težine	Sve rase	150-200	Bikovi	Preko 500kg	HF	235
Jagnjad	Sve težine	Sve rase	250-320	Bikovi	Preko 500kg	SM	230-250
Jarad	Sve težine	Sve rase	170-270	Jagnjad	Sve težine	Sve rase	250-300
Junad	preko 480kg	SM	230	Junad	Do 300kg	Sve rase	
Junad	350-480kg	Sve rase	210-220	Junad	350-480kg	Sve rase	205-230
Bikovi	Preko 500kg	SM	220	Junad	Preko 480	Sve rase	200-240
Krave za klanje	Sve težine	SM	140-150	Krave za klanje	Sve težine	SM	140-180
Krmače za klanje	Preko 130kg		100-150	Krmače za klanje	Sve rase		110-130
Ovce	Sve	Sver	120-150	Ovce	Sve	Sver	120-150

BILTEN 2014.

	težine	rase			težine	rase	
Prasad	16-25kg	Sve rase	230-280	Prasad	16-25kg	Sve rase	210-260
Prasad	Do 15kg	Sve rase	250-300	Prasad	Do 15kg	Sve rase	
Tovljenici	80-120kg	Sve rase	140-170	Tovljenici	80-120kg	Sve rase	140-170
Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	100-160	Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	130-150
Telad	80-160	SM	300-440	Telad	80-160	SM	300-400
Koze	Sve težine	Sve rase	120-145	Šilježad	kg	Sve	150

Cene žitarica i stočne hrane na produktnoj berzi 20-26.04.2015.god. u Srbiji.

Kukuruz	pšenica	Soja	Suncokretova sačma
17,60-17,93din/kg	21,45-21,56din/kg	44,55-44,88din/kg	26,40Din/kg

Cene povrća u Srbiji kvantaške pijace zaključno sa 20.26.04..2015.godine

Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg	Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg
Cvekla		Kupus	70-85
Brokoli	190-200	Luk beli	300-350
Grašak		Luk crni mladi	25-30
Karfiol	160	Luk crni	35-45
Krastavac	100-120	Paprika babura	270-300
Krompir	25-30	Paprika šilja	300
Krompir mladi	150-180	Paradaiz	180-190
Pasulj beli	200-210	Tikvice	120-130

BILTEN 2014.

Praziluk	100-130	Zelena salata (komad)	30-44
Spanać	45-100	Šargarepa	60-90

Cene voća u Srbiji sa kvantaške pijace 20-26.4..2015.godine

Vrsta	Jedinica mere din/kg	Vrsta	Jedinica mere din/kg
Jabuka -Ajared	40-60	Malina	
Jabuka Delišes	45-100	Nektarina	
Jabuka –G.Smith	50-90	Orah	1000-1250
Kruška	140-190	Grožđe belo	
Breskva		Grožđe crno	
		Šljiva	

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“ DOO Užice

Tiraž:

300 primeraka